

2. EBEDSKÁ PÍSEŇ

Iz 49,1-6

kázání ze soboty 21. 10. 2015, br. Michal Balcar

Slyšte mě, ostrovy, daleké národy, dávejte pozor! Hospodin mě povolal z života mateřského; od nitra mé matky připomínal moje jméno. Učinil má ústa ostrým mečem, skryl mě ve stínu své ruky. Udělal ze mne výborný šíp, ukryl mě ve svém toulci. Řekl mi: „Ty jsi můj služebník, Izrael, v tobě se oslavím.“ Já jsem však řekl: „Nadarmo jsem se namáhal, svou sílu jsem vydal pro nicotný přelud.“ A přece: U Hospodina je mé právo, můj výdělek u mého Boha. A nyní praví Hospodin, který mě vytvořil jako svého služebníka už v životě matky, abych k němu přivedl Jákoba nazpět, byť i nebyl shromážděn Izrael. Stal jsem se váženým Hospodinových očích, můj Bůh je záštitou moje. On dále řekl: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“

Úvod

Dnes otevíráme druhou Izajášovu píseň o Hospodinově služebníkovi. Ve svém minulém kázání jsem mluvil o tom, jaké je služebnickovo (ebedovo) poslání. Bůh ho vyvolil k tomu, aby na zemi vyhlásil soud. Avšak tento soud se děje zvláštním způsobem, protože jeho protagonista mlčí a neničí. „Nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhasí,“ říká Hospodin. Dnes nám biblický text dává nahlédnout do služebnickova nitra, což je zvláště ve Starém zákoně neobvyklý jev.

Text

Celý text začíná výzvou určenou nám: „Slyšte!“ Též „napjatě poslouchajte, věnujte pozornost, nastražte uši“. Jedná se o výzvu ke skutečnému poslouchání. Naslouchat mají ostrovy, tj. pohané. Jeho slova jsou určena pro každého, nejen pro vyvolené. Stejná myšlenka se objevuje i na konci pasáže. Co nám tedy *ebed* chce sdělit?

Zprvč to, že Hospodin je tím, kdo ho povolal. „od lůna, od dělohy“. Jedná se o svrchovaný Boží akt, jenž si služebník nezvolil. Jenže takové vyvolení je dvousečné. Na jedné straně je ujištěním o tom, že za vším, co služebník koná, stojí sám Bůh. Na druhé straně takové vyvolení je údělem, jenž si nevybral a vybrat nemohl. Jedná se o první náznak vnitřního napětí, které *ebed* prožívá.

Zadruhé to, k čemu byl Bohem povolán. „Učinil má ústa ostrým mečem / výborným šípem“. Služebnickovým posláním je být něčím nebezpečným, ohrožujícím. Tato slova stojí v kontrastu s tím, že meč i šíp jsou ukryty v Boží ruce / toulci. Je to tedy právě Hospodin, kdo skrze svého služebníka vyhláší soud. Nikoli, že by tak služebník činil ze svého vlastního rozhodnutí.

Pochybnost, která se drží Boha

Verš čtvrtý je velmi nečekaný. „Nadarmo jsem se namáhal, svou sílu jsem vydal pro nicotný přelud.“ Když jsem ho četl poprvé, musím přiznat, že mi vyrazil dech. *Ebed* zde používá dvě slova, která popisují zmar. První z nich je termín *hebel*, jenž má v oblibě Kazatel, když popisuje marnost a pomíjivost všeho. Druhý termín je *tohú*, který Mojžíš použil při popisu země před stvořením.

Důležité je zde připomenout, že Izajáš ve svých písních popisuje model, nikoli selhání konkrétního člověka. Vlastně nám říká, že k víře neodmyslitelně patří pochybnost. Podobné pocity zažíval například Jan Křtitel (Mt 11,1-6) nebo Jób. A podobným pocetům tak dobře a silně rozumíme my, postmoderní křesťané žijící v sekulární zemi.

Zvláště my konvertité víme, o čem mluví. Víme, jaké je to nevěřit, protože i my sami jsme nevěřili. Víme, jaké je to ležet doma večer v posteli a bojovat s pocitem, že víra je třeba jen omyl a nicotný přelud.

Soudobá kultura nám křesťanům postupně bere jistoty, na nichž jsme dříve stavěli svou víru. Oporu již nenacházíme v přírodovědě, psychologii ani politice. Kant, Freud a Nietzsche nám je vzali. Proč tedy věříme?

Proč věří Hospodinův služebník? Právě proto. *A přece: U Hospodina je mé právo, můj výdělek u mého Boha.* Drží se Boha navzdory své pochybnosti. Pochybnost není rezignace. Pochybnost je přítomna všude tam, kde je víra živá, protože taková víra váhá a třese se.

Nové povolání

Závěr textu je novým Božím povoláním. Hospodinova reakce na *ebedovy* pochybnosti je laskavá. Pouze znovu připomíná, že život má smysl a směr, když jsme s ním. V příběhu o nejistotě Jana Křtitele je řečeno, že „v té hodině vykonal Ježíš mnoho mocných činů“. V hodině Janovy nejistoty přichází Ježíš. V hodině naší nejistoty a pochybnosti přichází Bůh a znovu nás povolává do své služby.